

Valtuustoaloite avohakkuut historiaan Iisalmen kaupungin talousmetsissä

Kaupunginhallitus 19.02.2020 § 44

Valmistelu

Vihreät valtuustoryhmä antoi valtuustoaloitteen avohakkuut historiaan Iisalmen kaupungin talousmetsissä, asianumero IIS/143/00.02.00.04/2020

Me allekirjoittaneet Iisalmen Vihreän valtuustoryhmän jäsenet vaadimme, että Iisalmi siirtyy kaikissa omistamissaan talouskäytössä olevissa metsissä ekologisesti ja sosiaalisesti kestävämpään käytäntöön, jatkuvapeitteiseen metsätalouteen.

Kuntalaisina olemme kaikki Iisalmen kaupungin metsien omistajia. Tahdomme, että näiden metsien käsittelyssä huomioidaan mahdollisimman hyvin kaikkien kuntalaisten etu ja luontoarvot. Haluamme muun muassa retkeillä, marjastaa, sienestää ja virkistäytyä kaupunkimme metsissä — kukin omalla tavallamme.

Emme halua tarpeettomasti voimistaa ilmastonmuutosta tai metsien eliölajien uhanalaistumista. Suomen kaikista eliölajeista joka yhdeksäs on uhanalainen ja 31 % uhanalaisista eliölajeista elää metsissä (Suomen lajien uhanalaisuus. Punainen kirja: 2019). Haluamme ekologisesti kestävämmän metsätalouden, josta kaupunkimme saa edelleen myös puunmyyntituloja. Jatkuvapeitteinen metsätalous, jossa metsän peitteisyys säilyy, on avohakkuuton ja monin tavoin vastuullisempi vaihtoehto jaksolliselle viljelymetsätaloudelle, jossa metsän kierto päättyy aina avohakkuuseen.

Iisalmi on iso kuntametsänomistaja. Meillä on metsää yhteensä 2400 hehtaaria, josta puistoja ja taajamametsiä on 800 hehtaaria. Iisalmi voisi toimia hienona esimerkkinä muille Suomen kaupungeille ja kunnille yhdessä jo jatkuvapeitteiseen menetelmään siirtyneen Turun kanssa, myös Oulussa on tehty vastaava kuntalaisaloite. Tämä olisi hyväksi myös Iisalmen maineelle ympäristövastuullisena kaupunkina. Samoin tämä tukisi Iisalmen kaupunkistrategiaa ja Ylä-Savon ja Iisalmen tulevaa ilmasto-ohjelmaa esimerkiksi hiilineutraaliuden saavuttamisen osalta.

Avohakkuiden rajoittamiselle on myös laaja kansan tuki: WWF:n teettämän kyselytutkimuksen mukaan peräti 77 prosenttia suomalaisista rajoittaisi avohakkuuta alueilla, joilla niistä on suurin haitta ympäristölle.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen tietoonsa saatetuksi ja lähettää sen teknisen lautakunnan valmisteltavaksi. Aloite on käsiteltävä 17.8.2020 mennessä.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet, otteet

- toimialajohtaja Kari Nissinen
- hallintosihteeri Marika Heinonen

Tekninen lautakunta 17.3.2020 § 47

Valmistelijana vihertyönjohtaja Antti Rytönen, p. 040 588 9032 ja toimialajohtaja Kari Nissinen, p. 040 669 1005

Jatkuvaa kasvatusta on käytetty menetelmänä Iisalmen kaupungin puisto- ja taajamametsissä vuodesta 2014 metsälakiuudistuksesta lähtien. Taajama ja puistometsissä menetelmän käyttöä tullaan lisäämään siihen soveltuvissa kohteissa tulevaisuudessa. Talousmetsissä jatkuvan kasvatuksen käyttö on ollut pienimuotoisempaa.

Suurin osa kaupungin omistamista metsistä on ollut aikaisemmin tasaikäisrakenteisia.

Kaksijaksoinen kasvatusta ja eri-ikäiskasvatusta sekoitetaan helposti toisiinsa. Osaltaan molemmissa menetelmissä metsässä toteutuu metsän jatkuva peitteellisyys. Eri-ikäisessä kohteessa esiintyy myös välajakson puita toisin kuin esimerkiksi kaksijaksoisessa koivikossa, jossa alla voi kasvaa kehityskelpoinen kuusen taimikko.

Aikaisemmin tasaikäiskasvatukseen kuuluneita alueita on ylläpito- raivausten yhteydessä alettu muuttamaan eri-ikäiskasvatukseen. Menetelmä vaatii raivaustyöntekijältä ymmärrystä sen käytöstä ja soveltuvuudesta kohteeseen. Kohteen muuttuminen tasaikäisrakenteisesta jatkuvan kasvatuksen kohteeksi on aikaa vievä prosessi ja merkit muutoksesta näkyvät vasta pitkän aikavälin päästä. Myös väärin toteutettu ylläpitoraivaus palauttaa kohteen tasaikäisrakenteen suuntaan.

Kerroksellinen rakenne saadaan aikaiseksi varttuneemmissa metsissä voimakkailla harvennuksilla, joka puolestaan valon ja lämmön lisääntyessä käynnistää ekologisen sukkessiokehityksen. Vesitalous on kolmas sukkession kannalta tärkeä asia. Rehevillä kohteilla taimet kilpailevat elintilasta heinittymisen kanssa.

Jatkuva kasvatusta soveltuu parhaiten kohteisiin, joissa kerroksellisuutta esiintyy luontaisesti. Myös metsätyyppi ja maapohja vaikuttavat menetelmän soveltuvuuteen. Esimerkiksi tuore kangas soveltuu hyvin kasvatukseen maaperän soveltuessa männylle, kuuselle ja koivulle. Vastaavasti kuivahkot kankaat ja sitä karummat metsätyypit vaativat uudistukseen runsaasti valoa ja lämpöä. Tästä syystä menetelmänä on soveltuvinta käyttää siemenpuuhakkuuta. Jatkuvan kasvatuksen menetelmässä siemenpuita jätetään runsaammin.

Eri-ikäisrakenteisessa metsässä esiintyy tutkimuksen mukaan vähemmän versosurmaa, harmaakaristetta ja ravinnehäiriöitä. Myös tuuli-, myyrä- ja hirvituhoa esiintyy vähemmän.

Jatkuva kasvatusta ei yksistään sovellu kaikkiin kohteisiin. Esimerkiksi juurikäävän ja tyvitervastaudin vaivaamilla kohteilla on järkevää käyttää menetelmänä päätehakkuuta. Juurikäpä ja tyvitervastauti tulevat yleistymään, mikäli harvennushakkuuta ja eri-ikäiskasvatusta joudutaan tekemään maan ollessa roudattomassa tilassa. Nykytiedon valossa talvet lyhenevät ja lämpösumma kasvaa. Tämä tarkoittaa muutoksia havu- ja lehtipuiden keskinäiseen menestymiseen. Jalot lehtipuut ja harvinaiset kasvit menestyvät yhä pohjoisemmassa. Myös tuholaisien ja sienien menestymisessä voi tapahtua arvaamattomia muutoksia.

Eri-ikäiskasvatuksen vaikutuksesta ainoana kasvatustapahtumana on vielä toistaiseksi vähän tutkimustietoa pitkän ajan tapahtumien ennustamiseksi. Vaarana on myös huonon toteutuksen seurauksena mm. metsän perimällinen laadun heikkeneminen ja liiallinen kuusettuminen metsän ollessa jo iäkkäämpää. Kuusettumista estetään yleensä pienaukkohakkuilla ja poimintahakkuilla jatkuvassa kasvatuksessa.

Monimuotoisuuden turvaaminen jatkuvalla kasvatuksella ei itsessään takaa monimuotoisuutta vaan myös siinä on erikseen huolehdittava arvokkaiden elinympäristöjen turvaaminen, pysyvästi metsään jäävien säästöpuiden jättäminen, kuolleiden puiden säilyttäminen, vesiensuojeluratkaisut ja puulajivalikoiman ylläpito.

Luonnonvarakeskuksen mukaan eri-ikäiskasvatuksessa hehtaarilta saadaan keskimäärin 150m³ puuta 15 - 20 vuoden välein. Rakenteen pitää kuitenkin olla valmiina eri-ikäisrakenteinen, jotta tämä tavoite saavutetaan. Mikäli menetelmänä käytettäisiin pelkästään jatkuvaa kasvatusta, tulisi vuosittaista hakkuutavoitetta laskea nykyisestä.

Strategisten tavoitteiden ja yritysvaikutusten arviointi sekä kuntien päätösten ennakoarviointimenettely

Päätös on linjassa Iisalmen kaupungin arvon Ympäristövastuullisuus kanssa ja toteuttaa strategista tavoitetta Toimiva kaupunkiympäristö. Päätös on pitkävaikutteinen.

Toimialajohtajan päätösehdotus

Lisätään jatkuvan kasvatuksen käyttöä puisto- ja taajamametsissä. Tasaikäisrakenteista ja jatkuvaa kasvatusta käytetään rinnakkaisina menetelminä Iisalmen kaupungin metsien kasvatuksessa.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Merkitään, että Antti Rytönen oli kokouksessa asiantuntijana.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet

Tiedoksi kaupunginvaltuusto/ Tiina Karppinen ja Kirsi Miettinen

Ote aloitteen tekijä

Ote Antti Rytönen ja Kari Nissinen

Ote Jaana Peksujeff